

PARTIT SOCIALISTA UNIFICAT DE CATALUNYA

n=044469

CEDOO
FONS
A. VILADOT

Primer aniversari de la mort de Joan Comorera al penal de Burgos.

EXTRACTES de l'al·lucació llegida a l'acte commemoratiu organitzat per les Lligues Francesa i Espanyola dels Drets de l'Home celebrat a París la nit del 21 de maig del 1959.

Senyores, senyors, amics :

Fa un any, Joan Comorera, secretari general del Partit Socialista Unificat de Catalunya, moria al penal de Burgos, el més terrible dels presidis espanyols. El president Comorera havia estat condemnat a 30 anys de presó per un tribunal militar franquista, condemna que Franco sabia de sobres que equivalia a una pena de mort segura.

Joan Comorera, diputat al Parlament Català i a les Corts de la República espanyola, ex-conseller del Govern de la Generalitat, és el segon home d'Estat de la Catalunya autònoma que Franco ens assassina : el primer, Lluís Companys, ens fou iníquament segrestat a França i afusellat al castell de Montjuïc el 15 d'octubre del 1940; el segon, Joan Comorera, ens l'han matat al presidi de Burgos el 8 de maig del 1958.

Tots dos, Companys i Comorera, han mort per Catalunya, per una Catalunya lliure d'opressió centralista, lliure d'exploitadors catalans. Han mort per la mateixa causa per la qual van morir el republicà Sunyol i Garriga, els catalanistes Latorre i Escaler, el Dr. Vivanco, el catòlic Carrasco-Formiguera, el socialista Josep Codina, Carles Rahola, el sindicalista Joan Peiró, els comunistes Carrero, Valverde, Puig-Pidemunt, Múmen Mestres i tants i tants d'altres que han caigut de cara els piquets d'execució o que ha expirat damunt el pobre llit d'una cel·la franquista.

Han mort per haver estat lliurats a les grapes de gent d'una classe i unes castes que són els enemics mortals de Catalunya i la democràcia.

Amb el seu sacrifici, Joan Comorera ha deixat en segon pla el seu caràcter de dirigent de partit de la classe obrera catalana per elevar-se, per sempre més, a la categoria de dirigent nacional del poble de Catalunya.

I com José Rizal, fa seixanta anys, igualment sacrificat per l'imperialisme espanyol, Joan Comorera ha pogut dir que " el lloc i les circumstàncies de la mort no importen amb tal de servir la pàtria i la llar ". I com el delicat poeta filipí, Comorera deixa, també, " dolça companya " que era llum de la seva vida de revolucionari, recor i consol en les hores amargues que uní no manquen en la vida d'un lluitador, àdhuc si aquest combatent és de la talla del nostre gran desaparegut.

Dona senzilla, modesta i coratjosa alhora, que el precedí en el viatge del retorn clandestí a la pàtria martiritzada, que animà Joan Comorera en els moments en què el més sòlid podia perdre la fe i la forma.

Per la seva fe personal i el sosteniment del qual disposava, Joan Comorera ha pogut completar el missatge que Lluís Companys ens adreça fa divuit anys signat amb la seva sang generosa : tot per Catalunya.

Tot per Catalunya, malgrat els perills de plantar cara a la terrible dictadura que sobreviu com una vergonya universal al cap de més de vint anys de tirania.

Cal fer front a totes les fúries : de cara a l'enemic declarat a camp ras, les dels botiflers movent-se per les cantonades i cobrant sous d'ignominia.

Amb aquest esperit van ésser el primer poble del món que ha plantat cara de debò al feixisme. Amb aquest esperit van esclafar a Barcelona, el 19 de juliol del 1936, primer que ningú a Espanya, la sublevació dels militars que s'han deshonrat per sempre més. Amb aquest esperit, mantingut pels presents i renovat pels que vindran, farem alta i dreta la nostra República.

La República que volem, veritablement democràtica i que acabarà per ésser la República confederal de les Espanyes o de l'Espanya plural, com voldreu dir-ne, i que instaurarà la democràcia i la convivència pacífica en el conjunt de pobles mal avinguts perquè estan soldats per la força de les armes a un Estat que és una aberració històrica anomenada " unidad española ".

No importa si en aquesta sala som pocs o molts per a honorar avui la memòria de

l'home que ha lluitat fins al seu darrer alè per a un millor futur de la nostra pàtria. Si Victor Hugo hagués mort el 1860 a la seva illa d'exili, no haurien estat pas nombrosos els assistents a l'acte de retre homenatge a l'home que anys després congregà tot el poble de París i de França darrera el seu cadàver camí del Panteó.

El mateix es pot dir si pensem en el nombre d'amics d'Iltix si Lenin hagués mort a Zuric el 1916.

La victòria només acompanya els abrandats de fe en llur poble; els que desafien tots els perills per tal de servir-lo; els que no tenen el cor podrit per baixos interessos personals; els que afronten els cops de força de generals que s'han proclamat reis o han assaltat repúbliques; els que planten cara a les gitanades de polítics tarats que usen l'arma de la mentida i de la injúria per a manar millor. I que a vegades arriben al Poder, però que han caigut, cauen i cauran de tots els poders, perquè al món hi ha, hi ha hagut i hi haurà, per sort de la humanitat, homes de coratge com aquest la memòria del qual celebrem.

Coratge del qual ha estat darrers testimonis els condemnats polítics de Burgos que ha jurat proclamar-lo públicament davant el nostre poble així que seran alliberats.

Els explicaran a les masses catalanes i d'Espanya tota que Comorera ha mort pobre, com moren tots els polítics honrats, privat de tot confort material per haver rebutjat amb dignitat i menyspreu els oferiments del franquisme. L'home que Franco hauria cobert d'or si hagués consentit a renegar de les seves idees i traïr els seus amics, ha mort a la misèria, sense altra tresor - però quin tresor - ! que el de l'estima i la solidaritat de tots els seus germans d'ergástula.

Aquest tresor va afegit al representat pels milers de pàgines que Comorera ens deixa com una guia preciosa en els camins que ens duren a l'alliberament nacional de Catalunya, a la reconquesta de la República democràtica a Espanya que pot obrir-nos les portes del regne de la pau, del progrés i de la felicitat per a milions d'homes i de dones que són avui el més malaurats d'Europa.

Gràcies, doncs, a la Lliga francesa dels Drets de l'Home i a l'Espanyola, gràcies a tots els que ens ajudem en el camí cap a l'esdevenidor radiant de Catalunya i de la península ibèrica tota.

L'HONESTETAT PROLETARIA DE JOAN COMORERA

Cap al tard del dia 31 de desembre del 1950.

Joan Comorera es trobava a pocs quilòmetres de la frontera pirinenca, a punt de passar-la per entrar a Catalunya. El termòmetre marcava onze graus sota zero i hi havia un gruix de més de dos pans de neu. El trajecte que encara li mancava a fer a peu era d'uns vuit quilòmetres.

Tot d'una els homes que s'havien de fer càrrec d'ell per a conduir-lo a Barcelona es van adonar de les sabates que portava i li van preguntar :

Escolteu, amb aquest calçat voleu venir ?

Oh -- va contestar el nostre secretari general --, no en tinc d'altre.

Que t'anirien bé les meves sabates ? va preguntar-li el company que el va conduir fins a aquell lloc.

Preven-ho, va contestar Comorera.

I ja ens teniu els dos companys asseguts damunt la neu, sense consideracions de número del calçat, passant-se els dels peus de l'un als peus de l'altre.

Aquest era l'home que fou acusat de venut als americans, a Franco i a la policia internacional.

Estem, però segurs que els obrers i el poble de Catalunya no ho oblidaran.

Aquest és l'honor immarcescible de Joan Comorera i també el nostre orgull de militants marxistes-leninistes.

El 19 d'abril d'enguany es va celebrar a París un acte públic d'afirmació republicana en el qual va fer ús de la paraula, com únic orador, el president de la República, senyor Martínez Barrio.

No volem a qualificar de positiu aqueix discurs, el qual, si es tingués per principi el posar els actes d'acord amb les paraules, podria constituir la base d'una entesa per a una acció pel recobriment de la República i dels drets inalienables i imprescriptibles de les nacionalitats hispàniques.

Car el senyor Martínez Barrio, després de tants anys de públic silenci -- segons pròpia declaració i, al nostre entendre, equivocadament --, es va proclamar intransigentment republicà, defensor de la república, respectuós amb el sistema d'autonomies instaurat per la República, obert a una solució federal de l'Estat espanyol i reconeixent els drets dels pobles hispànics a ésser en el futur el que voldran ésser. Es va declarar partidari d'un clima polític de respecte i de tolerància per a totes les ideologies i va afirmar que el recobriment de la democràcia i de la República a Espanya ha d'ésser obra de tots.

No sabem, fins al moment, les conseqüències polítiques que eventualment haurà tingut aqueix discurs. Ens permetem, no obstant, de fer-hi unes consideracions.

Per bé que considerem força tardà el discurs del president de la República, també diem que mai no és massa tard si en efecte es volen posar les coses pel bon camí.

Ens va complaure el senyor Martínez Barrio quan va afirmar molt justament qüestions que han estat per a Espanya i per consegüent per a Catalunya -- les diverses dinasties que hi han passat i quan va afirmar que a Espanya, potser diferent d'altres països, el sistema monàrquic no pot ésser d'altra manera del que ha estat: centralista, reaccionari. Car la monarquia, com tot altre sistema, a Espanya i arreu, no pot ésser altra cosa que l'expressió de la naturalesa de les forces en les quals ha recolzat i que eventualment recolzaria: grans tirratins, castes militars, altes jerarquies de l'església vaticana; tots ells de missatge agrària en el pitjor sentit del mot. Que són les mateixes forces que van donar neixença al feixisme a Espanya i que, coalitzades amb el feixisme internacional, van portar Franco i la Falange al Poder.

Aplaudim, doncs, el senyor Martínez Barrio en proclamar-se amb intransigència republicana. Car, a més de demostrar que es manté fidel al seu deure de guardià d'un tresor que pertany de ple dret als nostres pobles, volem creure que tindrà present l'exemple del gran republicà català Francesc Pi i Margall segons el qual, com va reconèixer-li Frederic Engels, per a consolidar-se i avançar, la República a Espanya, havia de recolzar, fonamentalment, en la classe obrera.

Ja és bo, repetim, que el president de la República parlés com va parlar el dia 19 d'abril. Seria, però, encara millor que estigués disposat a avançar pel camí que va indicar, tot procurant un govern de la República identificat amb el seu pensament: conseqüent, dinàmic i combatiu. Un govern sense feblesa conciliadora amb els monàrquics i la reacció; absent de tot esperit de competència anticomunista amb Franco, en miras a millor servir els interessos i la presència militar de potències estrangeres en el territori hispànic.

En parlar com fem dels discurs del president de la República, afegim que la nostra adhesió a les institucions no duu implícita la nostra adhesió als homes que ostenten llur representació. Entenem que els homes es podran confondre amb les institucions quan amb llur conducta faran honor a llur esperit i al que en el futur, previ un període constituent els nostres pobles les hi podran donar.

Nosaltres no direm mai, com ha dit el senyor Serra i Moret, com va dir Francesc Cambó, que la forma de govern ens és indiferent. Per nosaltres, marxistes-leninistes, la forma de govern és una qüestió de principis i creiem que la política de principis és la que acaba sempre per triomfar. No ben comprenem d'altra d'honesta, no en podem comprendre d'altra. Tothom sap, a més a més, com la "indiferència" de Cambó va esdevenir col·laboració amb la monarquia i aliança contra la República. No podem dir tant, certament, del senyor Serra i Moret. Però tenim raons per a témer que en repetir la mateixa

idea, es pogués repetir la mateixa experiència a Catalunya.

Per això hem lamentat i lamentem les febleses de les Institucions republicanes espanyoles d'uns anys ençà. Per això propugnem per llur possible envigoriment a condició de voler-ho de debò. Els factors potencials per a reïxir existeixen. Cal cercar-los, trobarlos i posar-los en acció. En bé de Catalunya, en bé de tots els pobles hispànics.

I afirmem que no existeix altra alternativa: o bé es posa mans a l'obra, o bé es deixarà el camp obert, més aviat que a una solució revolucionària, per a una nova experiència aventurera, no solament al marge de les institucions, sinó en contra, el desenllaç de la qual, acui per avui, es fa difícil de preveure.

ELS FALSIFICADORS DE LA HISTÒRIA.

No és falsificant la història com es farà lluitar com cal els pobles per llur alliberament social i nacional, sinó explicant-la correctament des del punt de vista marxista. No és tergiversant els principis de l'internacionalisme proletari com es podrà guiar el proletariat cap a la victòria socialista.

I tanmateix, hi ha qui, en nom del socialisme, falseja aquests principis amb una elegria notòria i àdhuc amb una intenció impròpia del moviment socialista internacional.

Car en el moviment hispànic és l'actual Buró Polític del Partit Comunista d'Espanya el que pateix d'aquests defectes interessats i al seu costat apareix Jacques Duclos com a responsable d'inconsciència o de complicitat quan accepta "les veritats històriques" fabricades per l'equip que és avui el més pernicios instrument de divisió de la classe obrera hispànica.

La darrera mentida, la darrera prova d'una mala dèria que és, fa anys, delictu qualificat de lesa classe obrera, l'ha constituit la celebració del 14 d'Abril. Vegeu, si no, el que ha escrit Jacques Duclos, inspirat pel Buró Polític del P.C. d'E., a l'Humanité del 14 d'avril d'enguany: "Fa vint i vuit anys, el 14 d'avril del 1931, el rei d'Espanya, Alfons XIII, es veié obligat a emprendre el camí de l'exili, i la República fou proclamada a Madrid enmig de l'entusiasme popular."

I a Barcelona, no havia passat res? Per què, doncs, aquesta mania d'intentar minimitzar, i fer que s'ignori i tot, el paper preponderant de Catalunya en la política general espanyola? Per a servir què i per a servir qui?

Es bo refrescar la memòria dels inspiradors i inspirats que han servit al proletariat internacional perles com la de Duclos, de la mateixa família que la de celebrar reiteradament el 18 de juliol del 1936, com Franco, per no voler reconèixer que fou el 19 que el feixistes foren vençuts a Barcelona. Barcelona, amb la seva classe obrera al davant. Barcelona, que determinà l'assalt de la caserna de la Muntanya, a Madrid, amb molt menys lluita que a les Drassanes de Barcelona el dia abans.

La qual cosa no ha privat després a Claudio Juarez d'escriure, per mandat de Carrillo, al número 99 dels Catiers Internacionaux, que "el 18 de juliol començà la sublevació a Espanya"; que el general Fanjul (...) es tancà amb alguns falangistes a la caserna de la Muntanya a Madrid, la qual el poble prengué per assalt"; que "a Barcelona, el general Goded (...) és vençut al cap d'uns dies de batalla campal pels carrers ..."

La qüestió és no dir que a la Península la sublevació començà el 19 de juliol, i no el 18, i que el 20 ve després del 19, que a Barcelona féu presoner Goded el 19 a la tarda, vint i quatre hores abans que Fanjul a Madrid, quan Barcelona i Catalunya, amb més classe obrera que Madrid, havien salvat la República, aquesta República proclamada per Lluís Companys a Barcelona entre una i dues de la tarda, seguida de la solemne proclamació de la República Catalana per Francesc Macià, coses totes les quals van decidir Alcalà Zamora i els altres a proclamar la República a Madrid la nit del 14 d'abril del 1931.

I si en els membres del Buró Polític del P.C. d'E., que no van tenir art ni part en l'esdeveniment, la tergiversació és sinònim de mesquinesa i de desviació nacionalista, la nostra puntualització és, ultra la constància d'una veritat històrica, la procla-

nació d'una raó que ens ve de Marx, d'Engels i de Lenin: si Barcelona ha proclamat la primera la República del 1931 i ha desfet la primera la sublevació de juliol del 1936 és perquè a Barcelona el proletariat i la democràcia hi són forces reals i no invencions interessades de polítics amb aberracions de centralisme i amb tàctics i explícites concommitàncies amb la reacció espanyola, a despit de carnets i de discursos i articles pocs dels quals, malauradament, serveixen per a emprendre de debò el primer acte de la Revolució democràtica espanyola: el de provocar el colapse del centralitzat Estat espanyol, monstruosa màquina d'opressió social i nacional que perpetua l'hegemonia econòmica i política de la burgesia agrària peninsular

A LA MEMORIA DE JOAN COMORERA

Organitzat per les Lligues dels Drets de l'Home francesa i Espanyola, el dia 21 de maig al vespre, va tenir lloc a la sala del Museu Social, a París l'acte commemoratiu del primer aniversari de la mort del secretari general del Partit Socialista Unificat de Catalunya al penal de Burgos.

Amb un gran retrat com a tel·lè de fons executat pel prestigiós artista català Martí Bas, de l'home a la memòria del qual es dedicava l'acte, la presidència fou ocupada per madame Collette, vídua del gran demòcrata francès Emile Kahn, vice-president de la Lliga Francesa dels Drets de l'Home i secretari general de la Federació Internacional dels Drets de l'Home; la companya Rosa Santacana, vídua de Joan Comorera que l'acompanyà tot el període de clandestinitat a Catalunya fins a la seva mort, el president de la Lliga Espanyola dels Drets de l'Home, senyor Ballester Gonzalvo i el nostre company E. Massip.

Entre la concurrència que omplena la sala, figuraven el senyor Juli Just, ministre del Govern de la República espanyola i l'alt funcionari senyor Artur Ortega; el senyor Josep Sanghes, ex-delegat del Treball a la Vegueria de Lleida; el Dr. Torrubia; els senyors ~~Antoni Remis~~ Antoni Remis i Vicente Sempere del Consell Nacional d'Esquerra Republicana; el senyor Josep Calmarza, d'Aliança Republicana; el senyor Jesús Insausti del Partit Nacionalista d'Euzcadi i diverses altres personalitats representatives de la política, de professions liberals, artístiques i del moviment obrer hispànic, els noms dels quals ens dol no recordar.

Feren llegides les adhesions a l'acte de M. Daniel Mayer, actual president de la Lliga francesa dels Drets de l'home, impossibilitat d'estar present per trobar-se a la mateixa hora a una altra reunió a la Mutualité; de Mestre Henry Torres, president del Consell Superior de la Radio-televisió francesa; de M. Jean Cassou, conservador del Museu d'Art Modern; de M. Claude Aveline, escriptor; del president de la Generalitat de Catalunya, senyor Josep Tarradellas; del secretari general d'Esquerra Republicana de Catalunya, senyor Joan Saurat, de José del Barrio, dirigent del Moviment Acció Socialista, del ~~del~~ senyor Joan Pla, dirigent d'Acció Nacionalista democràtica gallega.

En la seva emocionant intervenció, la senyora vídua Kahn, que presidia, ve fer una documentada història de la vida combativa i de sacrifici de Joan Comorera, per acabar amb una exortació a la confiança, malgrat els sacrificis que encara exigirà, en el triomf de la llibertat contra la tirania franquista.

El company E. Massip va fer l'al·lucació que els lectors trobaran en aquest número.

El senyor Ballester Gonzalvo va resumir l'acte en nom de la Lliga Espanyola dels Drets de l'Home amb un sentit homenatge a totes les víctimes del règim franquista i especialment de Joan Comorera, el qual va presentar, no solament com a dirigent del P.S.U. de C., ans bé com una figura eminent que traspassa els límits nacionals de Catalunya per a esdevenir, amb el seu sacrifici suprem, un símbol de les víctimes i del combat que menen tots els pobles hispànics.

En resum, un bon, un gran acte.

LA POLITICA DE NEGOCIACIO S'OBRE CAMI

Després d'un llarg període de discussions en l'àmbit internacional, discussions entre partidaris de l'anomenada "política de força" i els partidaris de la negociació per a resoldre tanseval el litigi, s'ha arribat a concloure la utilitat d'una reunió dels ministres d'affers estrangers i, per a més tard, una reunió dels caps dels governs i dels Estats de les principals potències mundials.

Ens felicitem d'aquesta gran victòria de la política de negociació, car és una victòria de la causa de la pau. Ens en felicitem perquè la causa de la pau és la causa del socialisme, la nostra pròpia causa.

Per bé que els resultats de les converses internacionals -- unes en camí de realitzar-se i altres en perspectiva -- podran no ésser esplèndids, el que compta és que els responsables -- avui és pot dir -- de la supervivència de la humanitat es trobin asseguts en torn de la mateixa taula per a discutir dels problemes de la guerra i de la pau. Es voldrà o no es voldrà, com a mínim, els que sembla que estarien disposats a emprendre l'aventura d'una nova guerra, hauran sentit un fort cop de fre en il·lurs pretensions i, -- per què no? -- és segur que hauran d'escoltar raonaments que els obligaran a una profunda meditació, a examinar molt seriosament llur pròpia responsabilitat. Per altra part, els defensors de la negociació i amb ells tots els pobles de la terra, trobaran en aqueixes reunions un nou i més afinat esperó per a fer avançar en la consciència de tots la idea de la necessitat del diàleg enfront de la del cop de puny; de l'exercici de la intel·ligència enfront de la brutalitat.

I no és pas que pel fet d'ésser partidaris de la pau per principi i àdhuc per necessitat biològica, defensem la pau en abstracte; que tanquem ells ulls davant de cap crim contra la llibertat i la independència de no importa quin poble.

Som fills del poble que baixà al carrer el 1909 per a oposar-se a la guerra del del Ríf. Som fills del poble pàtria de Pi i Margall, connacionals del federal que tingué, ell tot sol, la valentia de dir davant tot el Congrés dels diputats fets una fúria, que els rebels cubans tenien tota la raó, que la independència cubana era un dret que Espanya no podia ni intentar discutir.

En saludar, però, l'obertura i la perspectiva de les esmentades reunions, no volem ni devem pas tancar els ulls a un dels més grans obstacles que sens dubte entrebancaran un més gran èxit de les discussions: l'interès que sembla que existeix per part d'algu a que siguin reunions de "tres contra un." Car al nostre entendre, no és ni de molt lluny un problema de majories i minories del qual depèn la justícia internacional i la pau. Ans al contrari, és un problema ~~de~~ d'interès general, de necessitat general, que cal discutir en comú i resoldre en comú. I això és possible si en les discussions es té com a teló de fons el respecte al dret a la llibertat i a la independència dels pobles, respecte establert en la Carta de les Nacions Unides.

12 maig 1959

En el moment d'acabar aquest butlletí es troba encara en curs la conferència de ministres d'affers estrangers. Per bé que encara no es pot dir que han arribat a cap acord, reafirmem que només el fet de celebrar-se és ja una gran victòria de la política de negociació.

Era de preveure que les discussions serien feixugues. Car és la o la pau que estan en joc.

Tenim, però, la convicció de que no obstant les diferents concepcions dels interlocutors, en l'actual conferència i en les que vindran, acabarà per imposar-se el sentit de la necessitat de pau, el sentit d'interès comú, sobre bases més justes i més humanes de les que fins ara han regit la vida dels homes i dels pobles.

7 de juny del 1959.